

Liberté, Égalité, Humanité är namnet på Iskras överraskande nyutgivna CD, den första sedan 1992, då gruppen upplöstes efter 22 år. Liberté, Égalité, Humanité är också namnet på skivans tre spår. Dessa ord: Frihet, Jämlikhet, Människlighet kan också ses som gruppens signum för sin musik.

2003 återförenades Sune Spångberg, Tuomo Haapala, Jörgen Adolfsson och Arvid Uggle för en spelning på Café Aguéli i Stockholm. Spelningen bandades, och nu nio år senare har den blivit skiva genom Bengt Bergers förtjänstfulla försorg på hans skivbolag Country & Eastern.

Liberté.

Iskra har alltid slagits för och värnat om friheten. Friheten från alla musikaliska normer, borden och inrutade begränsningar. Friheten att följa infallen, känslökasten, lusten och den gränslösa kreativiteten. Detta har gått stick i stäv med alla konventioner om hur musik borde låta, hur man ska använda sitt instrument.

Égalité.

Jämlikhet har alltid varit en grundvärdering för Iskra. Jag tänker inte främst i politisk bemärkelse, där gruppen gav tydliga uttryck för sina vänstervärderingar. Jag tänker på den musikaliska jämlikheten där inget instrument är överordnat något annat eller där ingen musiker är solist och andra är kompmusiker. Allas lika värde - ett konsekvent genomfört ställningstagande som hela tiden har genomsyrat Iskras musik.

Och Humanité.

Sista delen av franska revolutionens ord Liberté, Égalité och Fraternité (broderskap) har här ändrats till Humanité, dels som en hyllning till den kamp som feminismen utför, men också, tänker jag, som en markering av den gränslösa, mänskliga, ursprungliga, äkta och folkliga aspekten av Iskras musiksyn. Det känns som att det inte är någon händelse att det avslutande spåret får en ton av folkmusik.

Skivan ger en nutida återkoppling till det Iskra jag minns med stor glädje från 1970- och 80-talen, med samma överraskande infall alltifrån inledningsspårets stråkdirag över klingande metallskålar till avslutningsspårets totalt oväntade harmoniska sammansmältning och upplösning. Det här är en väl sammanhållen produktion, där det tidiga Iskras ibland vildvuxna experimenterade, sökande och lekfullhet nu har smält samman till en sammansatt helhet, till en fulländad mognad.

Iskra var - och är - ett musikaliskt fenomen. Många ägnade sig i slutet av 1960-talet och början av 70-talet åt den fria musikaliska improvisationen, men ingen har genomfört den med samma konsekvens, stringens, konstnärliga kompetens och inlevelse som Iskra. Saknaden är stor. Återhörandets glädje är ännu större.

BO C BENGTTSSON

Recension av CE21, sedermera införd i UNT i starkt förkortat skick